

Az irat elektronikus iratról készített másolat

2021 MÁJ 25.

A Fővárosi Törvényszék útján,

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMANYBÍROESÁG		Elektronikusan aláírta: Dr. Nehéz-Posony Katinka	
Ügyszám: NEHÉZ-POSONY KATINKA		FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 75.	
IV/02299-0/2021		FŐLAIJSTROMSZÁM	
Érkezett: 2021 JÚN 07.		FŐLAIJSTROMSZÁM	
Példány: 1	Kezelőiroda: 2	Postán / Gyűjtőládán / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Melléklet: 6	Érkezett: 2021 MÁJ 21.		
ALKOTMÁNYJOGI PANASZ		PÉLDÁNY: IV	
		MELLÉKLET: KÖZTÜK:	
		FŐLAIJSTROMSZÁM	
		UTÓPONT:	

I. BEVEZETŐ RÉSZ

- Eljáró bíróság: **Alkotmánybíróság**;
- Panasszal érintett határozat: **Kúria, ügyszám: Pfv.IV.20.199/2020/7**
- Indítványozó: **Heti Világgazdaság Kiadói Zrt.** (székhely: 1037 Budapest, Montevideo u. 14; Cg.: 01-10-041172; adószám: 10226353-2-41; statisztikai számjel: 10226353-5814-114-01; képviselő: Szauer Péter – vezérigazgató)
- Indítványozó jogi képviselője: **dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd** [REDACTED]
- Az alapul fekvő per felperesei: [REDACTED]
- Az Indítványozó meghatalmazását 1. számú mellékletként csatolom.

Az indítványozó jogi képviselőjeként a Kúria **Pfv.IV.20.199/2020/7.** számú ítélete ellen, a felperesek által indított személyiségi jogok megsértése miatt indított perben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem az Alkotmánybíróságot, hogy

- **állapítsa meg, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Pfv.IV.20.199/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, tekintettel arra, hogy az Indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében szabályozott, a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát garantáló alapjogát megsértette.**
- **az alaptörvény-sértésre tekintettel a Kúria ítéletét az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.**

INDOKOLÁS

I. Tényállási előzmények

Indítványozó kiadásában megjelenő hvg.hu internetes híroldal *Vélemény* rovatában 2018. november 8. napján megjelent az alábbi linken (a már jogerős ítéletnek megfelelő javításokkal) elérhető: https://hvg.hu/itthon/20181108_Bunuldozes_hianyaban_a_Magyar_ember_nem_lop_csak_kalandozik című cikk Tóta W. Árpád szerző publicisztikája.

A cikkel szemben személyiségi jogok megsértése miatt felperesként pert indított két magánszemély a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésére hivatkozva, mely alapján a magyar nemzethez tartozásuk miatt az ő személyiségi jogait megsértette a cikk alábbi bekezdésben szereplő „*büdös magyar migránsok*” és a „*magyar banditák*” szóösszetétel: „*Árpád fejedelem sem állította hadbírótság elé az Európát végigfosztogató vitézeit, hanem kitüntette őket. A rablást, gyűjtogatást és erőszakot – "kalandozást" – pedig nem jogi határozatok állították le, hanem az augsburgi csata. Ott az történt, hogy a büdös magyar migránsok* ugyan váltig állították, hogy ők bűncselekmény hiányában, sőt mellőzésével dúlják éppen a falvakat és kolostorokat. Ám az európai lovagok telibe szarták az ő játékszabályaikat és illiberális világképüket, és seggtől szájig beléjük állították a pallost. Ezután a magyar banditák* bátran hazaszaladtak, és elújságoták, hogy kurva nagy verés jár most már a kalandozásért.*”

A perben eljáró Fővárosi Törvényszék a **28.P.23.924/2018/10.** számú ítéletével megállapította az alperes (indítványozó) jogsértését és sérelemdíj megfizetésére, a sérelmes tartalmak törlésére, sajnálkozó közlemény közzétételére, és az eljárási költségek megfizetésére kötelezte az alperest. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéletábrla a **32.Pf.20.546/2019/4-II.** számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a felperesek keresetét elutasította.

A jogerős ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amely alapján a Kúria az indítvánnyal támadott **Pfv.IV.20.199/2020/7** számú ítéletével a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta.

A bíróságok ítéletei az alábbi megállapításokat tették:

1. Az elsőfokú bíróság:

<Megállapítja a bíróság, hogy az alperes megsértette az I. és a II. rendű felperesek emberi méltóságát azzal a magatartásával, hogy az általa üzemeltetett hvg.hu internet oldalon 2018. november 08. napján megjelentetett „Magyar ember nem lop, csak kalandozik” című cikkében alábbi, a magyar nemzet méltóságát sértő kijelentéseket közölte: „büdös magyar migránsok” „magyar banditák”.>

Indokolásában kifejtette: A „büdös magyar migráns” hármas szóösszetétel egyes elemei, a büdös és a migráns ebben a szöveggörnyezetben pejoratív, negatív értéket tartalmazó szitokszóként szerepelnek a cikkben, és így a közösséggel összefüggésben alkalmazott kifejezésként súlyosan és indokolatlanul sértőek a magyar nemzet tagjaira. Azt is megállapította, hogy a honfoglaló magyarokkal vont párhuzammal az alperes a jelenkori kormány kritikáját indokolatlanul terjesztette ki a magyar nemzet egészére, és mivel stílusában gazdag, tág szókinccsel dolgozott a cikk, nem volt annak különösebb indoka a kifejezetten magyar nemzet méltóságát sértő kifejezések használatának. A bandita szó pejoratív értelmét is elemezve ugyanerre a következtetésre jutott.

A bíróság úgy értékelte, hogy az alperesi hivatkozással szemben a cikk nem a kormányzati kommunikációt támadta, hanem kifejezetten a magyar nemzet egészére terjesztette ki a provokatív szóhasználatot, amely így a közösséget indokolatlanul sértette.

Azt is kifejtette, hogy bár a véleménynyilvánítás szabadságába az irónia műfaji sajátosságából eredően akár sértő közlés mód is beletartozik, ugyanakkor ez nem válhat a sajtó, vagy más személynek a felelősség alóli mentesülés ürügyévé.

2. Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság megállapításai:

Az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a felperesek keresetét elutasította.

Indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint: *„a cikk szövegének értelmezése során alkalmazhatók a személyiségi jogsértések vizsgálata során irányadó elvek és a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása is. A másodfokú bíróság az elemzés eredményeként azonban az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétes következtetésre jutott.*

A szerző a magyarok kalandozásainak hazai és európai nézőpontjait látatja, alkalmazva a jelenlegi politikai közbeszéd hívószavait (migráns, illiberális). A sérelmezett „bűdös magyar migráns” és „magyar banditák” fordulatot a kalandozások elszenvedőinek szempontjából alkalmazza. A két szövegrész gondolatpárjai: a hazai pályázatok elnyerése és az ehhez való európai viszony, illetve a történelmi múlt hódításai és az erre adott európai válasz.

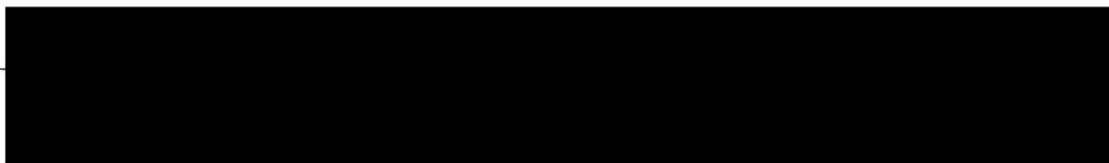
A PK 12. számú állásfoglalás II. pontja szerinti szempontok elemzése alapján és a szövegrészek egészének és összefüggéseinek vizsgálata eredményeként az állapítható meg, hogy összességében a cikk a PK 12. számú állásfoglalás III. pontja szerinti véleményt, értékelést, bírálatot tartalmaz. A cikk első részében az adott nyomozás megszüntetésével kapcsolatos tájékoztatás milyenségével, minőségével foglalkozik, arról szóló álláspontot véleményt fogalmaz meg, míg a második rész a mindenkori hatalom különböző szempontú megítélését érinti a sérelmezett kifejezések használatával.

A cikk egységes egészében azt kritizálja, hogy a hatalom bizonyos eseményt miként kommunikál az országon belülre és kifelé, és az adott eseményre milyen külső válaszok érkehetnek. Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően megállapítható, hogy az átlagolvasó számára is felismerhető, hogy a cikk a közbeszéd és bizonyos események megítélésének kommunikációját kritizálja.

Visszatérve a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésének értelmezése szerinti elemekhez, a cikk teljes és a keresettel érintett része tekintetében sem lehet a sérelmezett szólást a közosság méltósága ellen felismerhetően és címzetten irányuló gyűlölködő támadásnak minősíteni.

Hiányzik ugyanis a legfontosabb elem, mert az alperesi magatartás egyáltalán nem irányul a magyar nemzet, vagy annak tagjai ellen, a szerző közléseit nem a magyarok közössége ellen címzi. A közösség elleni támadás („közösséghez tartozásával összefüggésben”) hiányában pedig nem állapítható meg a közösség méltóságának sérelmén keresztül a felperesek emberi méltóságának sérelme.”

3. A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria megállapításai:

A Kúria a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet tartotta fenn hatályában. Ennek indokolása során az alábbiakat fejtette ki:

A Kúria megítélése szerint - a jogerős ítélet indokolásával szemben - a jogsértés megállapításához nem a sérelmezett közlésnek a közösségről az egyénre sugárzó jellegét kell elsődlegesen vizsgálni, helyette azt szükséges előtérbe helyezni, hogy a cikkben kifogásolt kifejezések a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alá tartoznak-e. A jogerős ítéletnek az a megállapítása sem helytálló, hogy az „átsugárzásnak” minimális követelménye a sérelmezett nyilatkozat támadó jellege. A Ptk. 2:54. § (5) bekezdése a jogsértés feltételeként nem utal az agresszióra vagy a támadó jellegű kifejezésre, ezért ilyen feltételt a bíróság sem állíthat. Ezt az értelmezést az Alaptörvény negyedik módosításának indokolása is megerősíti, amely a gyűlöletbeszéd mellett a „gyűlölködő megnyilvánulás” kifejezést használja, ez pedig nem azonosítható az erőszakkal (támadó jelleggel).

A Kúria az indokolásában a cikk értelmezése során kifejtette: *„Ezt követően a második rész az államalapítás előtti időszakra, a kalandozások korára tekint vissza, ezzel **mintegy párhuzamot állít a múlt és a jelenkor eseményei között**. Az írás eszköztára, stílusa itt még felfokozottabb, számos erőteljes, durva, trágár kifejezést is használva. **A cikk mondanivalója szerint a kalandozások korának is az „európai lovagok” vetettek véget az augsburgi csatával, és nem a magyarok vezére vonta felelősségre az Európát fosztogató vitézeit.***

A Kúria nem értett egyet a másodfokú bírósággal, mely szerint a cikkben használt kifejezések a honfoglaló kalandozások elszenvetői szempontjából alkalmazott szófordulatok, hanem az elsőfokú bíróság értelmezésével értett egyet, amely szerint a trágár kifejezések a magyar nemzet közösségének méltóságát sértették.

Kifejtette, hogy önmagában a jogsértés megállapítására nem ad alapot az, hogy a vélemény az adott közösség szempontjából semleges kifejezésekkel is megjeleníthető lett volna. Ezért a szöveget tartalmi szempontból elemezte, és ennek során jutott az alábbiakra.

„E szempontok figyelembe vételével megállapítható, hogy a „magyar migráns” kifejezés - a közbeszédben a „migráns” szó pejoratív jelentése miatt - sértő ugyan, a szerzőnek azonban éppen ez volt a célja a kormány migrációval kapcsolatos kommunikációjának szemléltetéséhez, amely így a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt áll. A kifogásolt közlés súlyosan sértő jellegét a „büdös” jelző használata okozza, amelynek a Kúria a sérelmezett kifejezés jogsértő jellegének megítélésében kiemelt jelentőséget tulajdonított. A „büdös” jelző emberre való használata, ha nem kifejezetten a fizikai jelenség leírására alkalmazzák, tudatosan bántó, megalázó, amely jelentésénél fogva (taszító, kerülendő, undorító) alkalmas az emberi méltóság megsértésére, az ember emberi mivoltában való megalázására. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a magyar nemzetet kifejező szóhoz kapcsolt két pejoratív jelző így olyan, kifejezetten sértő minősítés, amely bármely érintett közösség méltóságát sérti. Valamely nép, felekezet, etnikai vagy vallási közösség tekintetében pedig a „bandita” jelző használata olyan általánosító megbélyegzés, amely ugyancsak súlyosan sértő.

A Kúria a kifogásolt kifejezéseket a szövegösszefüggésben és a társadalmi környezetre tekintettel is vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a sérelmezett kifejezések a magyar nemzethez

tartozók közösségére nézve indokolatlanul bántóak is. **A szerző a cikkben a közéleti vita keretében a jelenkor és a múlt párhuzamba állításával annak a kívánságának ad hangot, hogy az Európai Unió hivatalai ugyanolyan határozottsággal lépjenek fel a magyar kormánnyal szemben, mint az augsburgi csatában az európai lovagok a magyar sereggel szemben. Az írásműben a trágár szavak és a magyarságot gyalázó kifejezések használata, mintegy írói eszközként a szerző felháborodását kívánta szemléltetni, amelyet feltehetően a közéleti vita középpontjába helyezett téma váltott ki belőle. A közéleti vitában az elmarasztaló vélemény kifejezése a véleménynyilvánítás szabadsága által védett érték, azonban a cikkben ennek kifejezéséhez használt írói eszköz és az ironia műfaji sajátossága sem adhat korlátlan felmentést **mások emberi méltósága, vagy a közösségek méltósága megsértésének felelőssége** alól.**

Helytállóan vonta az értékelés körébe az elsőfokú bíróság, hogy a szerző a kormánnyal szemben a sértő tartalmú bírálatát a magyar nemzetközösség egészére vonatkozóan fogalmazta meg, így a jogsértő kifejezéseket az adott nemzethez tartozó olyan személyi körre is alkalmazta, amellyel szemben maga sem kívánt kritikát megfogalmazni. Ezáltal a közlés gondolati tartalma és formája nem áll egymással összhangban. A vélemény kifejezésének ez a formája és módja indokolatlanul gyalázkodó, a közlés üzenetéhez szükségtelenül kapcsolódó, ezért öncélú. A „bűdös magyar migráns” és a „magyar banditák” kifejezést a cikk szövegének kontextusába helyezve, tartalmát és a hozzá fűzött egyéb sértő kijelentéseket is figyelembe véve, **a Kúria úgy ítélte meg, hogy a szerző célja a sérelmezett kifejezések használatával kifejezetten a provokáció, a véleményszabadság határainak feszegetése.** A vélemény kifejezésének ez a módja még a közügyekkel összefüggő vitában is meghaladja a véleménynyilvánítás szabadságának kereteit, **érdemben ugyanis semmivel sem járul hozzá a közügy megvitatásához, és nem minősíthető a közérdekű vitában az egyén szabad kibontakozásának az eszközeként sem.**

Csupán utal arra a Kúria, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága - így a szükséges és arányos mértékű beavatkozás - éppen abban nyilvánul meg, hogy az elsőfokú bíróság nem a cikk eltávolítására kötelezte az alperest, nem az abban kifejtett véleményt „tiltotta meg”. A szerző a cikkben szabadon kifejtette a véleményét a politikai közéletéről, a magyar miniszterelnökről és családtagjairól, a rendőrség munkájáról, akár a korábbi történelmi kor párhuzamba állításával is szemléltetve meggyőződését a hatalmi szervek kifogásolt intézkedéseiről. A jelen per tárgya a cikkben megfogalmazott, a közéletet érintő vélemény „eltávolítása” helyett a nemzeti közösséghez tartozással összefüggő jogsértés volt, ezért az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a felülvizsgálati kérelemben megjelölt határozatai – amelyek tárgya egyébként sem a nemzetet megalázó kifejezések vizsgálata volt – nem relevánsak. Az EJEB a hasonló jellegű jogsértéseknél az Emberi Jogok Európai Egyezményének szólásszabadságot védő 10. cikke mellett a joggal való visszaélést tiltó 17. cikket is figyelembe veszi, ide sorolva azt az esetet is, ha valaki visszaél a szólásszabadsággal.”

II. **Alkalmazandó jogi normák**

Alaptörvény B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

Alaptörvény I. cikk

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Alaptörvény II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Alaptörvény IX. cikk

(1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

(3) A demokratikus közvélemény kialakulásához választási kampányidőszakban szükséges megfelelő tájékoztatás érdekében politikai reklám médiaszolgáltatásban kizárólag ellenérték nélkül, az esélyegyenlőséget biztosító, sarkalatos törvényben meghatározott feltételek mellett közölhető.

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

(5) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek - törvényben meghatározottak szerint - jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni.

(6) A sajtószabadságra, valamint a médiaszolgáltatások, a sajtótermékek és a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervekre vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

Alaptörvény 24. cikk

A (2) bekezdés d) pont szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)

Ptk. 2:54. § (5) bekezdés szerint a közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. A közösség bármely tagja a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját érvényesítheti.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.)

Abtv. 27. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,

a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,

b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy

c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

(3) Közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.

Abtv. 43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

(2) A bírói döntést megsemmisítő alkotmánybírósági döntés eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítése következtében a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárásban az alkotmányjogi kérdésben az Alkotmánybíróság határozata szerint kell eljárni.

(4) Az Alkotmánybíróság a bírói döntés megsemmisítése esetén megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is.

III. Indítvány befogadhatósága

Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, amely során vizsgálja a törvényben előírt tartalmi feltételeket, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.

Az alábbiakban ezeket a befogadhatósági feltételeket támasztjuk alá.

1. Alapjogot korlátozó döntés [Abtv. 27. § (1) bek a) pont]

Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szabályok szerint az egyedi döntéssel szemben benyújtandó alkotmányjogi panasz egyik feltétele, hogy az indítványozó alapjogát korlátozó döntést támad.

Jelen indítvánnyal támadott ítélet az Indítványozó Alaptörvény IX. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt alapjogát korlátozza. Az indítványozó véleménynyilvánítás szabadsága, mint a kommunikációs jogok „anyajoga” – az indítvány későbbi részeiben részletesen kifejtett módon – sérült azáltal, hogy a perben sérelmezett kifejezéseket a cikkből törölni kellett. Az is közvetlenül sérti a véleménynyilvánítás szabadságát, hogy a cikkel kapcsolatban sajnálkozását kellett kifejezni, és anyagi következményeit is viselnie kellett a bíróság által megítélt jogsértésnek.

Mindezzel azt a jogát korlátozta aránytalanul a bíróság, amely a közéleti vita során védendő vélemények szabad kifejtéséhez és ezáltal a plurális társadalom működéséhez, továbbá a közélet, politika társadalom által történő ellenőrzéséhez hozzájárul.

A konkrét ügyben a sajtó sokszínűségének alapjoga [IX. cikk (2) bekezdés] is – a szintén későbbiekben részletesen kifejtett módon – sérült, tekintettel arra, hogy a szerkesztőség, illetve a kiadó, mint Indítványozó viseli a konkrét felelősséget, így a közvetlen következményekért helytáll. Mindez azért sérti a sajtó sokszínűségét, mert az Indítványozó az eltérő véleményeknek is helyt adó fórumként szabadon tárja a nyilvánosság elé a társadalom különböző rétegéből és társadalmi státuszából érkező véleményeket. Ezáltal tesz eleget a kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségének.

A sajtó sokszínűségének védelmét az államnak az intézményein keresztül is védelmeznie kell, azaz a bíróságoknak ítélkezési gyakorlatukkal is a félelemmentes tájékoztatást, a vélemények sokszínűségét ütköztető hírek közvetítését kell biztosítani. Ez a kötelezettsége nem merül ki abban, hogy az adminisztratív intézkedések által formálisan biztosítja a sajtó működését, hanem annak kötelezettségét is jelenti, hogy intézményrendszere elősegítse a sokszínű tájékoztatás korlátozásoktól és félelemtől mentes működésének jogi garanciáit is.

2. Jogorvoslatok kimerítése

Tekintettel arra, hogy a polgári peres eljárásban a felülvizsgálatot követően további rendes vagy rendkívüli jogorvoslat a Pp. 8. § és a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pont alapján nem áll rendelkezésre, így a jelen indítvány megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt követelménynek.

3. Bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés (Abtv. 29. §)

Jelen indítvánnyal támadott ítélet az Abtv. 29. §-ban megfogalmazott mindkét vagylagos feltételnek megfelel, hiszen a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenes jogértelmezést alkalmazott, és egyidejűleg alapvető alkotmányjogi kérdést vet fel az alapul fekvő ügy és az ítéleti megállapítások összessége is.

a) Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az indítvánnyal érintett ítélet, és az abban megfogalmazott döntés alapvető alkotmányossági kérdést vet fel, tekintettel arra, hogy a demokratikus jogállami berendezkedés egyik legfontosabb – a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint a szabad sajtó sokszínűségét garantáló – alapjogát, továbbá az ezekkel ütköző, az emberi méltóságból levezetett személyiségi jog, Alaptörvény által védett alapjogát érinti.

Tekintettel arra, hogy bár a véleménynyilvánítási jog és a személyiségi jogoknak ütközésével kapcsolatos széles alkotmánybíróági és egyéb emberi jogi értelmezési gyakorlat áll rendelkezésre, jelen eljárásban egy viszonylagosan új törvényi tényállás, az Alaptörvény negyedik módosításával beiktatott IX. cikk (5) bekezdésének, és az anyagi jogszabályban 2014. március 15. napjától hatályos Ptk. 2:54. § (5) bekezdésének az értelmezési tartományát kell további szempontok szerint kijelölni. Az új törvényi rendelkezésekkel kapcsolatos alkotmányos értelmezés kiforratlan az ítélkező bírói gyakorlatban, és bár az Alkotmánybíróság éppen az alapul fekvő eljárás folyamatban léte alatt hozott két határozatában [6/2021. (II.19.) Abh, és 7/2021. (II.19.) Abh] vizsgálta a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket, mégis jelen eljárás sajátosságai miatt, és főképp az alkotmánybíróági iránymutatásokat figyelmen kívül hagyó ítélet okán a törvényi tényállások további alkotmányossági értelmezésére van szükség.

A közösség tagjaként érvényesíthető személyiségi jog a két hivatkozott határozatban a vallási csoportokat érintő kérdésben született, és az indítványok alapján az Alkotmánybíróság két egymástól eltérő eredményre jutott, abból a szempontból, hogy egyik határozat a véleménynyilvánítás gyakorlása mellett, míg a másik a közösség tagja személyiségi jogának a védelme mellett foglalt állást.

Az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozataiban az elhatárolás legfőbb elemét abban határozta meg, hogy amennyiben a sérelmes tartalom közvetlenül kapcsolódik a közéleti vita lényegéhez, és az értelmezési tevékenységgel a bíróság a közérdeklődésre számot tartó tartalmi indokoltságot ki tudja mutatni, úgy a véleménynyilvánítás korlátozására nincs alkotmányosan igazolható alap. Amennyiben viszont a sérelmes közlés öncélú, és nem köthető jelentéstartalmában a közéleti vitának az érdekéhez, úgy megállapítható a személyiségi jog sérelme.

Jelen eljárásnak alapvető alkotmányos jelentőségét továbbá az adja, hogy a Kúria, mint legfelsőbb ítélkező és mérlegelést elvégző testület ítéletéről van szó, amely az alsóbb bíróságok számára ad ítélkezési iránymutatást. Ennek megfelelően a viszonylagosan új jogszabályt [Ptk. 2:54. § (5) bek.] értelmező bíróságokon kialakuló joggyakorlatnak olyan vélemény szabadságot szűkítő értelmezési tartományt jelöl ki, amely egyrészt a korábbi bírói – az egyéb összefüggésekben ütköző véleménynyilvánítási alapjogot és az emberi méltóság elhatárolását értelmező – gyakorlattal is ellentétes, másrészt öncenzúrára (chilling effect) készíteti a jogkövető társadalmat, amennyiben bármely közösség tevékenységével, magatartásával kapcsolatos véleményt kíván kifejteni. A Kúria joggyakorlatot befolyásoló helyzetéből adódóan fontos, hogy a jelen eljárással érintett kérdésben az Alkotmánybíróság értelmezését is megismerje a jogalkalmazó.

Hangsúlyozni szükséges, hogy bár a személyiségi jogok védelme is alapvető fontossággal bír az alkotmányos keretek között, mégsem lehet eltekinteni annak az értelmezésétől, hogy emberi méltósága lehet-e egy közösségnek, és amennyiben igen, úgy az egészen pontosan hogyan definiálható, melyek annak objektív mércével is mérhető határai. Ezt a meghatározást a két hivatkozott határozatban sem fejtette ki az Alkotmánybíróság, annak ellenére, hogy a közösség személyiségi jogát az emberi méltóság jogából vezeti le. Az Alaptörvény II. cikke ugyanakkor az emberi méltóságot, az egyén, mint individuum jogaként írja le, ezért ennek kiterjesztése a közösség bármely tagjára, mindenképpen jogértelmezést, de még inkább jogalkotási tevékenységet igényelne.

Jelen eljárásban nem kizárt tehát a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása sem, hiszen a jogszabály adós marad azzal, hogy a közösség emberi méltóságát, mint személyiségi jogát az alapjogi rendszerrel összhangban definiálja, és ezáltal a törvényi tényállást a megfelelő határozottsággal, a normavilágosság követelményét megvalósítva fogalmazza meg.

Mindezekre tekintettel nem megkerülhető annak a megfelelő súllyal történő értékelése, hogy az értelmezendő jogszabályi tényállás alapján megállapított jogsértés az embert nem egyedileg közvetlenül érinti, hanem egy közösséghez tartozása által. Ezért az érintettség még akkor is csekélyebb mértékű és csupán közvetettebb, mint a Ptk. egyéb nevesített személyiségi jogi tényállásai esetén, ha az érintett személy saját bevallása szerint a személyiségének a lényeges elemét képezi a közösséghez tartozása. Ezzel szemben viszont a szabad sajtóban megvalósuló korlátozásmentes véleménynyilvánítási jog áll, amelynek különösen magas szintű védelme szükséges.

Az indítvánnyal érintett publicisztika, főként, ha a kiadványon belül is jól elkülönített „Vélemény” rovatban jelenik meg, nem alkalmas arra, hogy közvetlen hátrányos következményeket idézzen elő az igényt érvényesítő konkrét személyek esetében, amennyiben tartalmilag hiányzik belőle a kellő meghatározottság, és felhívó, uszító jelleg. Ezért a személyiségi jogvédelmi eszköz érvényesítésével a véleménynyilvánítás korlátozása alapjogot sértő módon aránytalan, és szükségtelen.

Mindezek alapján tehát alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés az, hogy a közösségek, közöttük a magyar nemzet vagy bármely etnikai csoport bírálhatósága meddig terjed, és milyen elhatárolási szempontok szerint mérlegelhetik az ítélkező bíróságok azt, hogy egy sajtóorgánum publicisztikai műfajban, az ironia írói eszközeivel, jól értelmezhető hasonlattal élve, más kontextusba helyezve említi a magyar nemzet tagjait, amellyel egy meglévő közéleti gyakorlat igazságtalanságára mutat rá.

Az egyéni érintettségen alapuló személyiségi jogvédelmi eszközökkel összefüggésben kialakított alkotmányos értelmezés azt mondja ki, hogy csak azoknál a jogsértéseknél indokolt a véleménynyilvánítást korlátozni, amely a személyiség legalapvetőbb lényegét megkérdőjelező, öncélúan durva és kizárólag a másik személy emberi minőségében való megalázása a célja. Ez tehát egy viszonylag szűk körre redukálja azokat az eseteket, amelyekben már a véleménynyilvánítás nem védett, ugyanakkor bizonyos fokú trágárságot, meghökkentő kritikát még ezekben az esetekben is megengedhetőnek fogad el. Jelen eljárásban azonban olyan közlésekkel kapcsolatban mondta ki a Kúria a jogsértést, azaz olyan

kifejezések miatt korlátozta a véleménynyilvánítást, amelyek nemhogy az emberi méltóság alapvető tartalmát nem érintették, de még a közösséget is csupán közvetve, mindazonáltal egy igen egyszerűen felismerhető közéleti vita kapcsán.

Az a gyakorlat viszont nyilvánvalóan ellentétes mind az eddigi alkotmányos értelmezéssel, mind az ítélkező bírói gyakorlattal, ha éppen egy közvetettebb érintettség esetén ad szélesebb lehetőséget az ítélkezés a véleménynyilvánítás nagyobb mértékű korlátozására, mint a konkrétabb, és az egyént valóban súlyosan, közvetlenül érő sértések esetén.

Az új tényállás Alaptörvénybe iktatása és a Ptk.-ban meghatározott személyiségi jogvédelme csupán az igényérvényesítők körét tágította ki, azonban az ütköző alapjogok közötti szükséges és arányos határt valóban indokolatlan a korábbi gyakorlattól eltérően értékelni.

b) Bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség

Jelen eljárás érdemi alkotmányossági jelentőségét éppen az adja, hogy a Kúria ítélete annak az alkotmánybírói iránymutatásnak nem felelt meg, amellyel a sértő közlésnek a közéleti vitához tartozó, és nem öncélú tartalmi vizsgálatára hívja fel az ítélkező bíróságokat. A konkrét indítvánnyal érintett ügyben tehát, annak fő kérdésnek a vizsgálata és tényleges, logikai hibáktól mentes kifejtése maradt el, amely a két ütköző alapjog esetén arról hivatott határozni, hogy melyiknek kell a másik előtt meghajolnia. Ezzel viszont olyan értelmezést adott az ítélet az ügyben elbírálandó szövegnek, amellyel a szöveggörnyezetéből kiemelve a véleménynyilvánítási jogot aránytalanul korlátozó döntést hozott. A Kúria nem végezte el az alapjogok korlátozhatóságával kapcsolatos szükségességi és arányossági tesztet, nem vezette le, hogy a véleménynyilvánítás jogának korlátozása miért szükséges az adott közösség védelme érdekében, és amennyiben szükséges, az arányos vagy sem, azzal a korlátozással, amelyet az indítványozó elszenved. E körben megelégedett az ítélet egy formális hivatkozással, mely szerint az irónia eszköze nem szolgálhat felmentéssel mások emberi méltóságának, vagy a közösségek megsértésének felelőssége alól.

A Kúria döntése azért sem felel meg az alkotmányos értelmezési kereteknek, mert elmulasztotta az Alkotmánybíróság legutóbbi e körben született 7/2021. (II. 19.) Abh. indokolásában megfogalmazott iránymutatásának megfelelő alkotmányossági tesztek alkalmazását, és a szöveg összefüggéseinek, megjelenési helyének, a közéleti vitához tartozó indokoltságnak és öncélúságnak a részletes vizsgálatát, ezzel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenes ítélkezési tevékenységet folytatott (Abtv. 29. §).

Az értelmezés során továbbá nem volt figyelemmel arra a kialakult alkotmányos követelményre sem, hogy a véleménynyilvánítás jogát tartalomsemleges védelemben kell részesíteni, vagyis hogy nem az egyéni érzékenység és ízlés mérlegelésének van helye, hanem az objektív körülmények vizsgálatának.

4. Indítványozó közvetlen érintettsége

Az Abtv. 1. § a) pont szerint e törvény alkalmazásában egyedi ügy: a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás.

Az indítványozó közvetlen érintettsége jelen eljárásban az Abtv. 27. § (2) bekezdés mindhárom, a) – c) pontjai alapján megállapítható, hiszen az alapul fekvő perben alperesként szerepelt, a sérelmes cikk a kiadásában megjelenő sajtótermékben került nyilvánosságra. Az ítélettel elrendelt kötelezettségek mind az indítványozót terhelik, köztük az anyagi kötelezettséget jelentő sérelemdíjat is meg kellett fizetnie. Az indítványozó által nyilvánosságra hozott cikk tartalmát támadták a felperesek, és így a Kúria ítéletével az indítványozó magatartásának jogszerűtlenségét kimondva kötelezte őt helytállásra. Ezzel közvetlenül korlátozta a véleménynyilvánítási jogának gyakorlását, valamint a sajtó szabadáságához, annak sokszínűségéhez fűződő alapjogot is.

5. Indítvány előterjesztésének határideje

Indítványozó a Kúria ítéletét 2021. március 24. napján vette kézhez elektronikus formában, így az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz előterjesztésének határideje a Pp. 146. § (3) és (5) bekezdése alapján, tekintettel arra, hogy a 60. nap munkaszüneti napra esik, 2021. május 25. napján jár le.

Jelen indítvány a fentieknek megfelelően határidőben előterjesztettnek minősül.

6. Ítélt dolog hiánya

Az indítvánnyal érintett eljárás tárgya egyedi bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata, amellyel kapcsolatban nem született még alkotmánybírósági döntés, így nincs az eljárásban ítélt dolog. Az Abtv. 31. § (2) bekezdésében foglalt kizáró ok tehát nem állapítható meg.

IV. Alapjogok sérelmének levezetése

Az indítvánnyal támadott ítélet sérti az indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott alapjogát, tekintettel arra, hogy aránytalanul korlátozza a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlását.

A perben érintett cikk tartalmában és műfaját tekintve egy aktuális politikai közéleti kérdésben született publicisztika volt, amely részben a miniszterelnök vejének a vállalkozásával kapcsolatos visszaéléseket és az arra adott hatósági válaszokat vizsgálta, részben annak tartott görbe tükröt, hogy az európai érték- és érdekközösségen belül milyen magatartást tanúsít a magyar kormány, továbbá mindezt milyen kommunikációval közvetíti a magyar nyilvánosság felé.

Jelen eljárásban az alkotmányos alapjogok szempontjából különösen nagy jelentősége van annak, hogy a konkrét szöveget a pontos jelentésével, tartalmi összefüggéseivel, és a megjelenés körülményeivel összevetve, annak valós és érdemi értékelésével vizsgálja a bíróság.

Enélkül ugyanis a szöveg téves értelmezéséből, alapvetően az indítványozó véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogát aránytalanul korlátozó ítéletet hozott, hiszen az értelmezési tevékenység során nem alkalmazta azokat az alkotmányossági teszteket, amelyekkel az ütköző jogok közötti egyensúlyt megtartó ítéletet lehet hozni.

Jelen eljárásban a Kúria olyan téves értelmezést adott a kifogásolt szövegnek, amellyel a kifogásolt kifejezések és a szöveg egésze közötti belső logikai hibát tartalmazó, alkotmányos értelmezésen kívüli következtetésre jutott, amely alapjogsértő eredményre vezetett.

A cikk mondanivalóját mindhárom fórumon eljáró bíróság felismerte, ennek ellenére meglehetősen eltérő értelmezéssel egymástól eltérő álláspontra helyezkedtek, több helyütt önellentmondásba is keveredve.

A peres eljárás során nem volt vita tárgya az, hogy a cikket az indítványozó kiadásában megjelenő sajtótermék az adott tartalommal hozta nyilvánosságra, sem az, hogy a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésére alapított jogsértéssel kapcsolatban a felperesek keresetösségi joga fennáll, tekintettel arra, hogy a magyar nemzethez tartozónak vallják magukat. Az sem volt a perben vita tárgya, hogy a kifejezések önmagukban sértőek lehetnek, hiszen a cikk tartalmilag éppen olyan indulatok kifejezését szolgálta, amelyek esetén az erős, sértő szavak használata az írói eszköz része volt, és amely a kontextusában fontos többlet jelentést tartalmazott. Éppen azt volt hivatott kifejezni, hogy mennyire káros a kormányzati kommunikációban az, hogy általánosságban ellenségnek kiált ki egy embercsoportot, hiszen más történelmi időszakban és összefüggésben éppen az őseinknek tekintett honfoglalók egy csoportjára használhatták a velük szemben állók ugyanezen sértő kifejezéseket.

A perben annak megítélésében volt vita egyrészt, hogy pontosan kire vonatkoztak a kifejezések, azaz a sértés címzettje ki volt. Másrészt abban volt vita mind a felek, mind a bíróságok között, hogy a durva, pejoratív szavak használata indokolatlanul történt-e, vagy a véleménynyilvánítás joga által védett kereteken belül maradt.

Az elsőfokú bíróság és a Kúria a cikk téves értelmezéséből fakadóan kiterjesztette a szöveg célkeresztjében álló közösséget a teljes magyarságra, amelyből következően az indítványozó véleménynyilvánítási alapjogát sértő módon állapította meg a jogsértést. A bíróság érvelése azért nem felel meg az alkotmányos értelmezési tartománynak, mert a cikk egészéből kiragadta az egyébként a felperesek által kifogásolt kifejezéseket, és így nem a szöveg összefüggéseit vizsgálta. Ezzel nem teljesítette az Alkotmánybíróság iránymutatásának megfelelő feladatát, amellyel előírta az, hogy a véleménynyilvánítás joga határáként megjelenő személyiségi jogot sértő kifejezések mérlegelésénél különös gonddal kell vizsgálni a kifogásolt tartalom megjelenésének valamennyi körülményét. *„Az Alkotmánybíróság felhívja továbbá a rendelkezést alkalmazó bíróságok figyelmét, hogy adott közlés üzenetét, célját, illetve sértő vagy bántó voltának mértékét a vitatott közlés tartalma és formája mellett az adott médiumon belüli kontextusára, valamint a társadalmi környezetre tekintettel lehet kellő alapossággal megítélni.”* [7/2021. (II. 19.) AB határozat (31)]

A szöveggörnyezetből való kiemelés eredményeként a bíróság a magyar nyelvtan szabályaival ellentétesen értelmezte akként a kifejezéseket, hogy azok általánosságban a magyar nemzetre vonatkoznak, ezzel megsértette az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelményt is, amely a

jogalkalmazó bíróságok számára előírja, hogy a jogszabályokat a józan ész és a jogalkotó alapvető céljával összhangban kell értelmezni. A jogalkotó célja a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésében foglalt szabály beiktatásával nyilvánvalóan nem irányulhatott arra, hogy a magyar nemzettel, vagy bármely közösséggel kapcsolatos, bármely összefüggésben megnyilvánuló kritika alapot adjon a vélemény szabadság korlátozására.

Az indítvánnyal támadott ítélet részletesen elemezte, hogy a kifogásolt szóösszetétel egyes elemei, „bűdös” „migráns” „bandita” milyen elsődleges jelentéssel bírnak, és milyennel, ha közvetlenül a jelzett szóval együtt értelmezzük. A levezetésben helytállóan állapította meg, hogy a migráns a jelenkori politikai diskurzusban szövegösszefüggéstől, és a közlő szándékától is függően eltérő jelentéssel, indulati tartalommal bíró kifejezés lehet, vagyis létezhet pejoratív értelmezése is. Ezzel lényegében elismerte azt a követelményt, hogy mindenképpen a szöveg összefüggésében kell értelmezni a kifogásolt tartalmat is, ez az értelmezési követelmény nem korlátozódik csak a közvetlenül mellette elhelyezkedő szóra, hanem a mondattal, a bekezdéssel és az egész cikk tartalmával, továbbá az adott médiumon belüli kontextusával is összefüggésben kell elvégezni, ítéletével mégsem ezt tette.

Amennyiben tehát magának a *migráns* szónak az elemzésénél elismerjük azt a jogi követelményt, hogy szövegösszefüggésében és a közlő szándékára is figyelemmel kell értelmezni, és hogy az eltérő környezetben eltérő jelentést hordoz, akkor azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az egész cikk végig vonuló, és az adott bekezdésen belül milyen jelentéssel, tartalommal bír. Ha ugyanis egy mondatot kiragadunk a szövegből, egészen más értelmet nyerhet, mint a teljes szöveg összességében. Éppen erre a jogi követelményre mutatott rá a jelen eljárásban is alkalmazandó, és a másodfokú bíróság által helyesen idézett PK12. számú vélemény, amely a sérelmes közlést a maga egészében rendeli vizsgáltni.

Mindebből következően csak a teljes szöveg összefüggéseiben lehet helytállóan és az alapjogokat egymással szükségességi és arányossági szempontok alapján összemérő módon értelmezni a tartalom jogsértő voltát.

A jelen eljárásban érintett cikkben ugyanis a kifogásolt részek egy képzeletbeli idézetként hangzottak el, a kalandozásokot elszenvedő német lakosok, azaz az elképzelt sértettek szemszögéből. A bekezdés maga egy hasonlattal élt, amelynek az volt a célja, hogy a „migránsozásnak”, mint kommunikációs panelnek - amelyről helyesen azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy sértő, amennyiben azt nem demográfiai értelemben jogi, tudományos kifejezésként használjuk – bemutassa súlyát és abszurditását, azáltal, hogy az elszenvedő szemszögéből láttatja. A cél az volt, hogy a másik helyzetébe képzelve magunkat ítéljük meg a szidalmazásról, hogy az indokolt-e vagy sem.

A Kúria nem adta részletes indokát annak, hogy a fenti-, és a másodfokú bíróság álláspontját tükröző értelmezést, amelyet egyébként a saját ítéletének [24] pontjában felismer, miért nem fogadta el (Indokolás [25] pont). ***„Ezt követően a második rész az államalapítás előtti időszakra, a kalandozások korára tekint vissza, ezzel mintegy párhuzamot állít a múlt és a jelenkor eseményei között.”***

Az ügyben eljáró valamennyi bíróság megállapította, hogy a cikk alapvetően két tartalmi részre bontható, mely az aktuális politikai közéleti eseményekhez kapcsolódó véleményt fejtettek ki.

A két rész szigorú és éles elkülönítése azonban indokolatlan, mert éppen azt a párhuzamot, amelyet a teljes cikk egészének gondolatvezetése tartalmaz, értékelés nélkül hagyja, így a kiragadott és sérelmezett részletet tévesen a mai magyar népre vonatkoztatott tartalomnak tulajdonítja.

A másodfokú, jogerős ítélet foglalta össze helyesen a cikk egészének jelentését, ezért jutott helyesen arra a következtetésre, hogy a politikai, közéleti eseményekkel kapcsolatos, és a megengedett írói eszközökkel alkalmazott, indokolt és fontos jelentéstartalommal bíró kifejezések szerepeltek a cikkben, ezért a felperesek jogvédelmi igénye nem megalapozott.

A cikk elemzésével arra jutunk, hogy a jelenkori Európai Unión belüli szerepünket elemző első rész szól arról, hogy a miniszterelnök vejének korábbi cégével kapcsolatos visszaélések miatt a magyar hatóságok nem tartották indokoltnak a nyomozást, és minderről még csak megfelelő tájékoztatást sem adtak. Az általunk választott gazdasági, politikai, és értékközösségen belül megnyilvánuló kormányzati – és az irányítása alá tartozó intézményrendszer – magatartása azonban nem illeszkedik az ország által vállalt, ezért kötőerővel bíró jogi és erkölcsi normákhoz. Ennek megfelelően a belső jogorvoslati, igazságszolgáltatási intézményrendszertől nem várható a hatékony fellépés, hanem a szerző vélekedése szerint a tágabb közösségünk, az európai intézményrendszer és jogalkalmazás lesz képes az adott jogsértéseket meggátolni. Ezt a megfogalmazott véleményt támasztotta alá a cikk egy történelmi példával, a honfoglalás korabeli magyar csapatok zsákmányszerző hadjárataival, melyet hasonlatként alkalmazott, és a nézőpontot nem a saját, azaz nem magyar szemszögből vezette le, hanem a szemben álló, európai védők nézőpontjából. Akiknek a szemében a hódító, zsákmányszerző csapatok egyáltalán nem a saját hazájukat védték, már csak azért sem tehették ezt, mert a kalandozások a magyarok által lakott területtől több száz kilométerre (augzburgi csata) történtek, így az elszenvetői nézőpontjából a magyar harcosok „migránsok” voltak.

Ennek a hasonlatnak és nézőpont váltásnak az volt az elsődleges célja, hogy szemléltesse, hogy bizonyos történelmi korban, és egy másik szemszögből értékelve a magyar kalandozó csapatokat lehetett betolakodónak, agresszornak, migránsnak tekinteni. Még a magyar történelem is „nyugati kalandozásoknak” hívja azt a portyázó és zsákmányszerző időszakot, amelynek az említett csata vetett véget. A kalandozásokat tehát a történelmi példában csak az augzburgi csata tudta megállítani, azaz nem a saját vezéreink fogták vissza a hódításokat, hanem a külső erő, amely a saját területét védte.

A cikket a fentiek miatt téves két élesen elkülöníthető részként értelmezni, mert a fő mondanivalója egységes, a két rész egymás nélkül nem értelmezhető. A hasonlat tehát arról szól, hogy mint ahogy az augzburgi csatával a X. században, úgy jelenkorban is csak az európai intézmények által lehet határt szabni a magyar kormány magatartásának. Hangsúlyosan a kormány magatartásának, nem a magyarokénak általánosságban, és főleg nem a teljes magyar nemzetnek.

A honfoglalást követő nyugati kalandozásokkal vont párhuzam és a német honvédők szemszögből megfogalmazott indulatokat szemléletesen kifejező pejoratív jelzők ugyanakkor azt a többlettartalmat hordozták, hogy a támadó áldozata hogyan éli meg az őt ért agressziót, fizikai támadást. Az indulatokat kifejező trágárság, káromkodás azzal a többlettartalommal bír, hogy az elszenvető felfokozott érzéseit tolmácsolja az olvasó felé. Mindez azonban nem azt

jelenti, hogy a magyarokat általánosságban és célzottan, vagy akár öncélúan szidalmazták a cikkben kifogásolt kifejezések, hanem kifejezetten arra mutat rá, hogy mennyire igazságtalan az a kommunikáció, amellyel a kormány az őt ért valamennyi kritikát elhárítja, amikor bármely konkrét kérdésre a „migránsozással” felel, azaz, hogy az egyes csalárd célú csoportok (bűnözők) viselkedését vetíti ki általánosságban egy közösségre (menekültek, bevándorlók).

A párhuzam tehát egyszerre szól a jogsértésekkel kapcsolatos fellépés hiányáról, és egyszerre arról, hogy érdemi válasz, tájékoztatás a feltett kérdésekre nincs, csak a bevándorlásellenes megnyilvánulások. Ezzel tehát **nem a magyarokat** - sem a honfoglaláskorabelieket, sem a jelenkoriakat - minősítette a szerző, hanem a jelenkori kormányzati magatartást és kommunikációt.

A cikk két jelzős szerkezetet használt: a „*bűdös magyar migránsok*” és „*magyar banditák*” fordulatot, amelyek jogsértő voltát megállapította a Kúria. Nyelvtanilag azonban a Kúria helytelen értelmezéssel kiterjesztette a jelentést a teljes közösségre, ugyanis a szövegben a jelzett szó nem a „magyar”, hanem az első szerkezetnél a „*migráns*”, a másodiknál a „*bandita*”.

A jelzős szerkezet egyes elemeinek külön értelmezésével, valójában önellentmondásba keveredett a Kúria. Az ítélet a „*bűdös magyar migráns*” szóösszetételből a bűdösről állapította meg, hogy jogsértő, tekintettel arra, hogy azt a migráns és a magyar szavakkal együtt használja a szerző, ebből következően nem a fizikai jelenséget írja le tudományos műgonddal, hanem szitokszóként használja a magyarokra.

A kifogásolt jelzős szerkezetben azonban a nagyobb halmaz, amelyet a cikk szerzője a hasonlat főszereplőjévé tett, a migráns volt, amelyről a Kúria azt állapította meg, hogy azért nem jogsértő, mert a mai magyar közéleti politikai diskurzus része, közvetlen kapcsolatba hozható a kormányzat kritikájával, ezért alapjogi védelemben részesül.

A jelzős szerkezetek alapvető szabálya ugyanakkor az, hogy a jelző a csoporton belüli kiemelésre szolgál, azzal egy kisebb halmazt hoz létre, de a halmaz lényegét nem változtatja meg. A jelen perben releváns cikkben tehát a mondatnyi elemzéssel arra kell jutnunk, hogy a hasonlat a migránsokról szól, nem a magyarokról.

Már az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a fejtegetése során, hogy a „*nemzetet kifejező szóhoz kapcsolt két pejoratív jelző olyan, kifejezetten sértő szóösszetételt eredményez, amely bármely érintett közösség méltóságát sérti*”.

A Kúria ugyanakkor az ítéletében – helyesen – az elsőfokú bíróságtól eltérően azt fejtette ki, hogy a migráns kifejezés a jelenlegi politikai, közéleti vita kiemelt témája, és közvetlen kapcsolatot állapított meg a kormányzati kommunikációt bíráló tartalommal: „*E szempontok figyelembe vételével megállapítható, hogy a „magyar migráns” kifejezés - a közbeszédben a „migráns” szó pejoratív jelentése miatt - sértő ugyan, **a szerzőnek azonban éppen ez volt a célja a kormány migrációval kapcsolatos kommunikációjának szemléltetéséhez, amely így a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt áll.***”(Indokolás [28])

Ezzel a Kúria azt elismerte, hogy a migráns kifejezés a közéleti, politikai tartalma miatt a kormányzati kritikát fogalmazta meg, továbbá azt is, hogy a szerző célja is kifejezetten a

kormányzat kritikájára irányult, és nem a magyarságot célozta, mégis önellentmondással arra következtetésre jutott, hogy a büdös szó használata miatt ez a magyar nemzet közösségének méltóságát sérti. A Kúria tehát egy jelzős szerkezeten belül az egyik kifejezésnél – éppen a jelzett szónál – felismeri a tartalmi kapcsolatot a közéleti vitával, majd egy logikátlan és a magyar nyelv alapvető szabályaival ellentétes következtetéssel a másik kifejezést, a jelzőt kiragadja a környezetéből és csupán a mellette álló szóra a magyarokra vonatkoztatja azt.

Annak ellenére tesz így a Kúria, hogy az ítéletében egyébként felismerte azt a közéleti témát, és tartalmi kapcsolatot, amely alapján az alkotmányos értelmezés elhatárolását ki kellett volna mutatnia: „... a második rész az államalapítás előtti időszakra, a kalandozások korára tekint vissza, **ezzel mintegy párhuzamot állít a múlt és a jelenkor eseményei között**. Az írás eszköztára, stílusa itt még felfokozottabb, számos erőteljes, durva, trágár kifejezést is használva.” (Indokolás [24])

A közösség egészére kiterjesztő jogsértő jelentés megállapításával a Kúria a szöveg egészére vonatkozó alkotmányos értelmezési követelménynek nem tett eleget, amellyel alapjogot sértő döntést hozott.

Ismét hangsúlyozni szükséges, hogy az elsődleges nyelvtani elemzés alapján, mivel a jelzős szerkezetben kötött szórend érvényesül, amelyben a jelző megelőzi a jelzett szót, így a „büdös magyar migráns” szóösszetételben a jelzett szó nem a magyar, hanem a migráns. A cikkben tehát a migránsokat titulálja a szerző büdösnek, és magyar nemzetiségűnek, nem fordítva. Ezzel tehát a migránsokon belül egy kisebb magyar nemzetiségű csoportra vonatkozathatóak a megállapítások, ezzel tehát nem a teljes magyar nemzet áll a kritika célkeresztjében.

A jelzős szerkezetek további fontos ismérve, hogy elemei tartalmilag szorosan kötődnek egymáshoz, tehát amennyiben az egyik kifejezésről – egy szerkezeten belül a jelzett szóról – kimutatható a politikai közéleti tartalom, úgy nyelvtanilag a jelzett szóval együtt a jelzőkre is kiterjed, hiszen osztja annak sorsát mind a mondaton belül, mind a szöveg egészén belül.

Ennek abból a szempontból van kiemelkedő jelentősége, hogy a cikk már fent kifejtett elemzéséből következően a portyázó és támadó (magyar) migránsokkal kapcsolatban fogalmaz meg indulatokat, nem általánosan minden magyarral szemben. Ezt a kisebb, és jelzőkkel pontosított csoportot helyezi a hasonlat középpontjába. Mint ahogy a cikk elején elemzett jelenkori európai szereplésnél sem a magyar nemzet tagjainak a magatartását illeti kritikával, hanem csupán azon belül egy kisebb halmazét, a magyar kormányzat és annak intézményeit. Ahogy a per során az indítványozó végig hangsúlyozta, a kijelentések nem általánosságban vonatkoznak a magyarokra, hanem csak azokra (kormányzat és hozzá kapcsolódó személyek), akiknek a viselkedését a hasonlattal kritizálni kívánta.

A levezetésből következik, hogy a Kúria által a migránsokkal kapcsolatban helyesen megállapított közéleti politikai tartalom a véleménynyilvánítási jog védelme alatt áll, ugyanakkor egy kirívóan logikátlan következtetéssel, és ezzel alapjogot aránytalanul szűkítő értelmezéssel, a mondatrészből valamint a teljes szövegből önkényesen kiemelt jelzőket elválasztja a jelzett szótól, és más jelentéstartalmat fűz hozzá. Amennyiben a jelzett szó egy szimbólum, egy metafora, akkor a jelzős szerkezet is osztja a sorsát, azaz szükségképpen metaforaként jelenik meg. Amennyiben a migráns szót védi a véleménynyilvánítás joga, úgy

szükségképpen a jelentéstartalom egysége és elválaszthatatlansága okán a jelzőket is védenie kell.

Ugyanez a helyzet a „magyar banditák” jelzős szerkezettel is. A nyelvtani értelmezés alapján a bandita szó a jelzett szó, és az ő nemzetiségére vonatkozik az, hogy magyar. Mindez azt jelenti, hogy a bandita viselkedése az, amelyet a kritika éri, és az csak egy hozzáadott pontosító információ, hogy az adott banditák egyébként magyar nemzetiségűek. Ennek szintén azért van jelentősége, mert a Kúria az alkotmányos vizsgálati követelményektől eltérően, és meg nem indokolt módon terjesztette ki az értelmezését a magyar nemzet egészére, ezzel aránytalanul és szükségtelenül szűkebb teret engedett a véleménynyilvánítási szabadságnak.

Nem adta indokát a Kúria annak, hogy miért következik az egyes jogsértő csoportok magatartásának durva kritikájából automatikusan, hogy a teljes közösséget és annak méltóságát támadja a szerző. Az ítélet ezzel azt a lehetőséget szűkíti le aránytalanul, és szükségtelenül, hogy egy közösség védelmét élvező csoporton belül, egy egyéb szempontok alapján elkülöníthető csoportjával kapcsolatban megállapítsa a véleményformáló, hogy jogsértően, durván viselkedik, és mindezt hasonlóan erős, meghökkentő iróniával fejezze ki. Azaz szükségtelenül és aránytalanul terjeszti ki az alapjogi védelmet olyan körre is, amelyet maga a törvény szövege, sem az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdése nem véd. Ezzel a bírói döntést érdemben befolyásoló jogértelmezést alkalmazott a Kúria.

A véleménynyilvánítást korlátozó értelmezéssel szemben tehát nem áll egy másik védendő alapjog, hiszen a törvényi rendelkezés nem a közösségen belüli további tulajdonságok mentén alkotott alkalmazokra terjeszti ki a védelmet, hanem csupán az egész csoportra, amelynek lényeges tulajdonsága a csoportalkotó körülmény.

Az alapjogi védelem tehát a „magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek” méltóságára terjed ki, de arra semmiképpen sem, hogy ezeken a közösségeken belül egyéb szempontok alapján körülhatárolható csoportokat ne lehessen akár pejoratív, vagy durva kritikával is illetni.

„[28] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését értelmező újabb határozatában arra is rámutatott, hogy "a rendelkezés a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, ez a határ ugyanakkor nem valakinek a megsértése, hanem az emberi méltóság megsértése. A személyiséget szubjektíve sértő, de az emberi méltóság sérelmét el nem érő kifejezéseket az Alaptörvény IX. cikke védi." (3048/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [31])"

Ugyanezen a logikán haladva elemzi a közösség méltóságával kapcsolatban a **7/2021. (II. 19.) Alkotmánybírósági határozat** a következőket: „A közösség méltóságának megsértése nem azonos a közösség megsértésével, s még kevésbé a közösség egyes tagjai érzéseinek megsértésével. A közösséghez tartozó egyén emberi méltóságának a közösséghez való tartozásával összefüggő megsértése természetesen az egyén szubjektív érzéseinek a megsértését is eredményezi. **Visszafelé ez azonban nem törvényszerű: a közösség valamely tagja szubjektív értékítéletének, érzelmi beállítottságának vagy esetleges érzékenységének a megsértése nem feltétlenül jelenti az illető emberi méltóságának, illetve a közösség méltóságának a megsértését.**” – Ehhez szükséges hozzáfűzni, hogy a

közösség egy tagja, vagy a közösség egy kisebb csoportja szubjektív érzéseinek megsértése nem feltétlenül jelenti a közösség méltóságának megsértését.

A fentieket összegezve tehát a Kúria ítélete alapvetően az Alkotmánybíróság által kimunkált értelmezési követelményeknek figyelmen kívül hagyó, a szükségességi és arányossági, valamint az indokoltági és öncélúsági vizsgálatot nélkülöző értelmezése eredményeként kialakított ítélet okozta az indítványozó véleménynyilvánítási jogának sérelmét.

Hangsúlyozandó, hogy jelen indítvány nem azt célozza, hogy az Alkotmánybíróság a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó mérlegelést végezze el, és felülmérlegelje az ítéletet, hanem azt, hogy állapítsa meg, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta a több évtizede kialakult alkotmányos értelmezési tartományt és iránymutatásokat, továbbá a legújabb alkotmánybírósági határozatokban is foglalt elhatárolási vizsgálatot, valamint nem végezte el a szükségességi és arányossági tesztet, amellyel az indítványozó alapjogsérelmét okozta.

Indokolatlanság, öncélúság vizsgálata

A Kúria nem végezte el megfelelően a korábbi alkotmányos gyakorlatnak megfelelő vizsgálatot arra nézve, hogy a meghökkentő, durva, pejoratív tartalom az adott összefüggésben indokolatlan-e, vagy öncélú-e. A véleménynyilvánítási szabadsággal ütköző emberi méltóság alapjoga esetén a vizsgálatnak nem csak arra kell kiterjednie, hogy a téma a közéleti vita részeként jelent meg vagy sem, mely esetben alapvetően magasabb szintű védelem illeti meg a véleménynyilvánítást, hanem az is, hogy az egyébként sértőnek minősíthető kifejezések használata az adott szövegösszefüggésben indokolható-e tartalmi többlettel vagy sem. Nem minden trágárság valósít meg ugyanis jogsértést, csupán az indokolatlan, és az öncélúan használt. Ezért az ítélkező bíróságnak minden esetben vizsgálnia kell, hogy az adott szövegben indokolatlanul szerepeltek a jogsértő megnyilvánulások vagy sem. Ennek elbírálása során azonban nem a sértettek személyes szubjektív megítélésének, és nem is az ítélkező bíróságok ízlésének van döntő jelentősége, hanem a szöveg tartalmi elemzésének.

Amennyiben valóban arról lenne szó, hogy a cikk öncélúan, és minden egyéb tartalmi indok nélkül általánosságban becsmérelte volna a magyar nemzetet, úgy a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésére alapozott igény érvényesítése is – egyéb feltételek teljesülése esetén – indokolt lehetne.

Jelen perben azonban nem erről volt szó, hanem egy publicisztikaként megjelent véleménycikkéről, amely már az újságon belüli elhelyezkedése okán is kifejezetten a véleménynyilvánítás, értékítélet műfajába tartozik, és amely a kormányzati működéssel kapcsolatos visszasságot kritizál. Ebből következően az alapjogi védelem mindenképpen kiterjed rá, azaz az ítélkező bíróságoknak azt kell mérlegelnie, hogy a felperesek által érvényesített jog „ütköző alapjognak” minősül-e.

Amennyiben ütköző alapjogokról kell határozni, úgy nagyon körültekintően szükséges vizsgálni mindkét alapjog lényegét, gyakorlatát, és azt, hogy a szükségesség és arányosság tesztjére figyelemmel melyiknek kell a másik előtt meghajolnia. Ezeknek a vizsgálandó szempontoknak a rendszerét és határait részletesen kifejtették a korábbi alkotmánybírósági határozatok is, amelyeknek iránymutatásai továbbra is alkalmazandóak.

A Ptk. 2:54. § (5) bekezdése a közösségek méltóságát védeni hivatott polgári jogi rendelkezés, melynek tényállási elemeit minden perben külön vizsgálni szükséges. A közösséget ért sérelem polgári jogi megállapításának négy konjunktív feltétel egyidejű megvalósulása esetén van helye.

1. A sérelem a közösséghez tartozással összefüggésben,
2. nagy nyilvánosság előtt valósul meg,
3. súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó,
4. mely iránt 30 napos jogvesztő határidőn belül élhet jogvédelemmel a közösség bármely tagja.

Jelen eljárás alapjául szolgáló perben a fentiekben részletesen kifejtettek miatt már az 1. pontban írt tényállási elem sem valósul meg, hiszen nem a magyar nemzet volt a címzettje a kritikának, azaz a sértő kifejezések nem a magyar nemzethez tartozással összefüggésben, annak okán fogalmazódtak meg, még akkor sem, ha a támadott rész valóban a magyarok (a migránsok magyar) csoportját nevezi meg.

A támadott ítélet azonban a 3. pontban meghatározott tényállási elemek megvalósulását sem vizsgálta kellő súllyal, és nem volt figyelemmel a jogértelmezéssel kapcsolatban kialakult ítélkező bírói, valamint alkotmánybírói és emberi jogi bírósági gyakorlatra.

Tekintettel arra, hogy a jogalap egy viszonylag új rendelkezés, amely a Ptk. 2014.03.15. napjától hatályos szövegében szerepel először, így a közösséggel kapcsolatos igényérvényesítésnek önmagában nincs nagy múltú bírói gyakorlata. A tényállási elemek között szereplő súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó feltétel azonban azonos a már nagyon régóta, a Ptk. 2:45. § (1) bekezdésében szabályozott becsületsértés, mint személyiségi jogsértés tényállásában szereplő feltétellel. Ez azt jelenti, hogy ennek a feltételnek a megvalósulását ugyanúgy a már eddig kialakult bírósági gyakorlatnak, és az ezzel kapcsolatban számos alkotmánybírói határozatban kifejtett értelmezési kereteknek megfelelően kell elbírálni, akkor is, ha a konkrét ügyben az igényt érvényesítő személy eltér a többi tényállásban szereplő közvetlen érintetti körtől.

A jogsértés elbírálása és az alapjogok érvényesülése szempontjából a kialakult alkotmányossági követelmények, és értelmezési keretek nem változnak önmagában attól, hogy az igény érvényesíthetőségét egy olyan körre is kiterjesztette a jogalkotó, amelynek eddig nem volt lehetősége fellépni. A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátját ez idáig is mások emberi méltóságának indokolatlan sérelmére vonatkozó tilalom jelentette, így ennek értelmezési keretei nem változtak.

A súlyosan sértő, indokolatlanul bántó megnyilvánulásokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróságnak és az Emberi Jogok Európai Bíróságának széles gyakorlata van, és minden alapjogokat érintő eljárásban különös szigorral vizsgálják ezek a fórumok, hogy csak a tényleg olyan súlyos jogsértések alapján korlátozzák a véleménynyilvánítási jogot, ahol a másik ember (az eddigi gyakorlat szerint ugyanis a közvetlen érintettség feltétel) méltósága azért sérül, mert a közlés **öncélúan** durva, és a **pusztá megalázásra szolgál**, valamint az emberi méltóság sérthetetlen lényegét támadja, azt alapjaiban kérdőjelezi meg. Mindezeket túl a véleménynyilvánítással kapcsolatban számos határozat fejtette ki, hogy annak védelme a durva és meghökkenítő kritikára is kiterjed, annak hasznosságára és értékére tekintet nélkül.

A véleménynyilvánítás jogát tehát tartalomsemlegesen védi az alkotmányos gyakorlat, azaz nem az adott vélemény helyes vagy helytelen volta, hanem a félelem nélküli vélemény joga önmagában a védendő érték.

„A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog - az élethez vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan - korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely intézmény közvetítésével véd, s a legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya (például a köznyugalom). A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat]

Valamennyi határozat következetes abban, hogy a közéleti kérdésekben megvalósuló sértő kifejezések esetén mindenképpen vizsgálni kell a közlés tartalmának kapcsolatát a közügyekkel, és minél erősebb ez a kapcsolat, annál kevésbé igazolható alkotmányosan annak korlátozása. Más megközelítésben az érintett személy közszereplői minőségét, és ezáltal a bírálhatóság szélesebb körét kell vizsgálni, amelynek középpontjában azonban nem a konkrét személy státusza áll, hanem maga a közéleti téma. Számos alkotmánybíróági határozat [30/1992. (V. 26.) ABH; 36/1994. (VI.24.) ABH; 7/2014. (III. 7.) ABH; 13/2014. (IV. 18.) ABH stb.] vizsgálta az emberi méltóság és a véleménynyilvánítás kollízióját, amely határozatokkal kimunkált értelmezési tartomány jelen eljárásra is irányadó, még abban az esetben is, ha egy új jogosulti körre vonatkozó eljárásban kell vizsgálni.

*„[48] A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd mindazonáltal a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában - jellemzően a sajtón keresztül - résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. **A sajtónak pedig alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, aminek szerves részét képezi a közügyek alakításában résztvevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és - akár rendkívül éles hangú - kritikája.** Annak ellenére tehát, hogy a közéleti véleménynyilvánítás fókuszában maguk a közügyek - nem pedig a közszereplők - állnak, **a közügyek alakítóinak személyiségét érintő megnyilvánulások túlnyomó része szükségszerűen és elkerülhetetlenül a politikai véleménynyilvánítás védelmi körébe tartozik.** A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ezért azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek. **Különösen fontos alkotmányos érdek, hogy a polgárok és a sajtó bizonytalanság, megalkuvás és félelem nélkül vehessenek részt a társadalmi és politikai vitákban. Ellene hatna ennek, ha a megszólalóknak a közéleti szereplők személyiségvédelmére tekintettel széles körben kellene tartaniuk a jogi felelősségre vonástól** (Abh2., ABH 1994, 219, 229.). E követelmények a büntetőjogi felelősségre vonáson túl a polgári jogi jogkövetkezmények tekintetében is irányadók. A kártérítések - az új Ptk. rendszerében: sérelemdíjak - alkalmazásának szélesre tárt lehetősége*

szintén komoly visszatartó erőt jelenthet a közvitában való részvételtől.” [7/2014. (III. 7.) AB határozat]

A jelen ügyre vetítve, mivel itt nem konkrétan érintett személyek érvényesítették az igényüket, ezért nem a közszereplői minőségüket kell vizsgálni, de azt mindenképpen, hogy a korábban kialakított alkotmányos mérlegelési szempontok alapján a közlés közéleti vita során annak keretében, és tartalmilag ahhoz kapcsolódóan jelent-e meg. Amennyiben ez a tartalmi kapcsolat megállapítható, úgy csak igen súlyos és kirívó esetekre korlátozódhat a véleménynyilvánítás korlátozása, hiszen a vélemények szabad és félelem nélküli ütköztetésének érvényesülése a záloga a plurális társadalom demokratikus működésének.

Amennyiben a bíróságok felismerték, hogy a közéleti vita során jelentek meg sértő kifejezések, úgy a további vizsgálatnak arra kell irányulnia, hogy azok sértő volta a tartalom szempontjából indokolt vagy öncélú volt vagy sem. A Kúria, helyesen, azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság által megfogalmazott vélemény, mely szerint a szerző más kifejezések használatával is közvetíthette volna a gondolatát, nem releváns az ügy megítélése szempontjából és önmagában ezen az alapon nem állapítható meg jogsértés. A Kúria ítélete a cikk egészéről megállapította a közéleti politikai tartalmat, továbbá azt is, hogy a kifogásolt kifejezések egy hasonlatot, párhuzamot tartalmazó bekezdésben kaptak helyet.

Ugyanakkor a Kúria ítélete ahogy fent részletesen kifejtettük azzal, hogy önkényesen kiemelte a *büdös* és a *bandita* szavakat a szövegösszefüggéseiből, épp azt az alkotmányos értelmezési követelményt sértette meg, mely szerint vizsgálni szükséges a sértő kifejezések tartalmi töltését és a szöveg egészéhez és a közéleti témához viszonyított jelentést hordozó többletét. Ennek vizsgálata alapján ítélt meg a sértő kifejezések indokolatlansága vagy öncélúsága.

Jelen eljárásban a trágár szavak indokoltságát az adta, hogy a cikkben szereplő hasonlat, annak egész bekezdése a mai magyar politikai elit, a kormányzat viselkedésével vont párhuzam, és mint ilyen a közéleti vita része. Ezt tényszerűen a Kúria is megállapította, mégis az alkotmányos értelmezési tartományon kívül helyezkedett, amikor azt állapította meg, hogy nem terjed ki a használt kifejezésekre a véleménynyilvánítás szabadsága. A hasonlat egy olyan élethelyzetet szemléltet, amelyben a fosztogatást elszenvedők erős érzelmi sokkot átélve fejezik ki indulataikat. Az indulatok megjelenítése fontos figyelem-felhívó szerepet játszik a szöveg politikai tartalmával összefüggésben, hiszen az ország költségvetését is jelentősen érintő visszaélésre és annak nem megfelelő jogi, kommunikációs kezelésére hívta fel a figyelmet. A trágár és sértő kifejezések használata indokolt, mert ezzel lehet a jogon kívüliséggel, a szokásjogi és társas viselkedési normákat átlépőkkel szemben megnyilvánuló ellenérzést, dühöt hatásosan kifejezni. Az irodalmi műfajokon belül ezeknek a hétköznapi-, élő szóhasználatból ismert káromkodásoknak nyomatékosító, érzelmi viszonyulást alátámasztó többlet jelentése van, ezért ez semmiképpen sem mondható indokolatlannak, vagy öncélúnak.

Ezeknek a tartalmi indokoltsága még abban az esetben is kimutatható volna, ha a Kúria értelmezése lenne a helytálló, azaz az egész magyarságra, mint közösségre irányulna, hiszen a közéleti vitában egy nemzettel kapcsolatos kritikájának is helye van. Bizonyos mértékű túlzás, sértést még a közösségeknek is tűrniük kell. A Kúria az ítéletében elmulasztotta az indokolatlanságnak, a már kialakult alkotmányos mércék szerinti értelmezését, pusztán megelégedett azzal, hogy amennyiben egy nemzetet jelölő szóval kapcsolatban pejoratív jelző

szerepel, akkor az mindenképpen és súlyosan sérti a közösség méltóságát, ezzel szükségtelenül és aránytalanul korlátozta az indítványozó alapjogát.

A véleménynyilvánítás korlátozásának arányosságával összefüggésben vizsgálendő az is, hogy amennyiben a Kúria értelmezése az irányadó, és csupán a honfoglaló magyarokkal kapcsolatban megfogalmazott pejoratív jelzőket szükséges értékelni, akkor is megállapítható, hogy a honfoglalás és az azt követő kalandozások kora is már több mint ezer éve lezárult, így nyilvánvalóan az azzal kapcsolatos kritika nem jelenthet olyan mértékű sérelmet, amely arányban állna a véleménynyilvánítás korlátozásával. Eszerint ez értelmezés szerint is olyan hatalmas távolság van időben és térben az akkori magyarok és a jelenlegiek között, amely nem összemérhető a vizsgált és hivatkozott két új Alkotmánybírósági határozatban foglalt sérelmekkel. Ez utóbbiakban ugyanis a vallásukat aktívan gyakorló, köztünk élő keresztényeket érintette a közlés olyan jelképekkel és hittételekkel összefüggésben, amelyek számukra most is meghatározóak. A jelenlegi magyarokat ugyanakkor ilyen közvetlen, napi életvitelbeli kapcsolat nem fűzi a honfoglaló, főként a portyázó, zsákmányszerző magyarokhoz, még abban az esetben sem, ha egyébként maximális tisztelettel adózik a történelmi szerepük előtt.

Az Alkotmánybíróság iránymutatása azért is szükséges a jelen indítvánnyal támadott ítélettel szemben, mert a Kúria értelmezése a gyakorlatban olyan széles körben korlátozhatóvá tenné a véleménynyilvánítás jogát, amely nem egyeztethető össze a demokratikus berendezkedéssel és az Alkotmánybíróság által az elmúlt több évtized alatt kimunkált értelmezési keretekkel sem.

Fontos vizsgálni, hogy az igényérvényesítőt mennyire illeti meg ugyanaz a mértékű személyiségi jogvédelem, mint az emberi méltóság alapjogát érvényesítő személyeket a konkrét és közvetlen érintettség esetén.

A tényállás a közösséggel összefüggésben megvalósult jogsérelem esetén teszi lehetővé az igényérvényesítést, de azt sem maga a jogszabály, sem a később hivatkozott alkotmánybírósági határozatok nem definiálják, hogy a közösségnek milyen módon létezhet méltósága. Az eljárás alapjául szolgáló tényállás ugyanis olyan széles érintetti körre bővíti ki a jogvédelem lehetőségét, amely a véleménynyilvánítás jogának az alkotmányos alapjogok közötti kiemelt szerepét viszonylagossá teheti, kiüresítheti. Önmagában az a lehetőség, hogy a gyűlöletbeszéd típusú megnyilvánulásokkal szemben a jogalkotó biztosítja a fellépés lehetőségét, nem járhat azzal az eredménnyel, hogy a védendő közösségeket érő kritikákat tartalmazó véleménynyilvánítást jobban korlátozza a gyakorlat, mint azokat a jogsértéseket, amelyek közvetlenebbül, konkrét személyekre jelentenek hátrányt az egyéni emberi méltóságra.

Mindebből az következik, hogy a becsületsértéssel kapcsolatban az ütköző alapjogok alkotmányossági mérlegelésénél kialakított mércét jelen tényállásra is alkalmazni szükséges. Ennek a követelménynek nem mond ellent az, hogy az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdésébe szövegszerűen is bekerült a közösségek védelmének lehetősége, mint a véleménynyilvánítási jog külső határa, hiszen a véleménynyilvánításnak eddig is alkotmányosan igazolható korlátját képezte más emberek méltósága. Ez esetben is érvényesülnie kell ugyanakkor annak a követelménynek, hogy a kommunikációs alapjogok „anyajoga”-ként kialakított véleménynyilvánítás joga csak igen szűk körben, és valójában csak nagyon kevés joggal szemben kénytelen meghajolni.

„[43] Az emberi méltóság alkotmányos helyéből egyenesen következik, hogy az még a kitüntetett szereppel bíró véleményszabadságnak is korlátja lehet. Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése szövegszerűen is egyértelművé tette ezt. Nem vitás tehát, hogy a szólásszabadságnak az emberi méltósággal szemben adott esetben meg kell hajolnia. Az alapjogok korlátozásának az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt általános szabályából következően ugyanakkor **az alkotmányossági kérdés ez esetben is mindig az, hogy pontosan mely esetben kell a szólásszabadságnak engednie, azaz annak az emberi méltóság védelmét szolgáló korlátozása mely esetben minősül szükségesnek és arányosnak. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az adott szabályozás emberi méltósággal való bármilyen összefüggése önmagában nem igazolhatja a szólásszabadság korlátozását.** Ellenkező esetben a szólásszabadság tartalma kiüresedne, mivel az emberi méltósággal, illetve az abból fakadó jogokkal a jogszabályi rendelkezések rendkívül széles köre áll közelebbi vagy távolabbi kapcsolatban. Az emberi méltóság védelméhez való jog csak az emberi státusz jogi meghatározójaként korlátozhatatlan, míg mint általános személyiségi jog és a belőle származó személyiségi jogok korlátozhatók. Ez jelenik meg az új Ptk. 2:44. §-ában foglalt rendelkezésben, amely kivétel a 2:43. §-ban nevesített személyiségi jogok védelmének főszabálya alól.” **[7/2014. (III. 7.) AB határozat]**

A véleménynyilvánítással szemben csak a különösen kirívó emberi méltóságot sértő cselekmények esetén van a személyiségi jogvédelemnek elsőbbsége. Ezt abban az esetben is alkalmazni szükséges, ha a közösség méltósága ütközik a véleménynyilvánítással. A mérlegelés során ugyanakkor a sértett körülményeit is vizsgálni kell, így azt, hogy a közösséghez tartozás ugyan a személyiség része, és annak lényeges eleme is lehet, mindezzel együtt az ezt érő kritika olyan közvetett sérelmet valósít meg csupán, hogy mindaddig, ameddig nem kell a tényleges indulatok közösség ellen megnyilvánuló gyűlöletkeltés közvetlen veszélyével reálisan számolni, addig a véleménynyilvánítás jogának korlátozása aránytalan az elérni kívánt céllal, és egyúttal szükségtelen is.

A sértő kifejezések jogsértő voltát tehát annak alapján lehet és kell megítélni, hogy azok milyen közvetlen hatást képesek kifejteni az adott közösségre, vagy annak tagjára. Ezt a hatást a Kúria egyáltalán nem vizsgálta, pusztán a kifejezések sértő voltát, amellyel ugyanakkor a tartalomsemlegesség követelményét megsértette, nyilvánvalóan azért, mert az említett közvetlen gyűlöletkeltő hatás a konkrét tartalomból nem vezethető le. Az Alkotmánybíróság azzal, hogy kimondta, a közösség méltóságának megsértése nem jelenti egyúttal a közösség tagjának megsértését is, éppen azt a korábbi elvet tartotta fenn, hogy csak a hatásaiban is kimutatható valós gyűlöletkeltő megnyilvánulások korlátozása nevezhető arányosnak.

A mérlegelés során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a kollektív defamáció lehetőségét alapvetően a sérülékenyebb csoportok védelme indokolta, és bár a hatályos szabályozás a diszkrimináció elkerülése érdekében a többségi közösség jogvédelmi lehetőségét is megteremti, az ítélezés során nem hagyható figyelmen kívül, hogy a többségi társadalom nem a sérülékeny csoport körébe tartozik. Az ugyanakkor megjegyzendő, hogy bizonyos jól körülhatárolható, és egyébként az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében meghatározott csoportok mégsem kapták meg azt a védelmet, amely a jelen indítvánnyal érintett törvényi tényállásban szerepel, így nem teljesen valósult meg a diszkriminációmentes szabályozás.

Az ütköző alapjogok mérlegelése során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a többségi társadalmi csoporthoz tartozóknak szélesebb körben áll rendelkezésre az ellenvéleményük

kifejtésének lehetősége is, ezért az indítványozó alapjogát korlátozó ítélet ez okból is aránytalan és szükségtelen.

„[40] Az Alkotmánybíróság egyúttal arra is rámutat, hogy a Ptk. 2:54. § (5) bekezdésével nem ellentétes, ámde valamely közösséget enyhén sértő vagy bántó, adott esetben etikátlannak vagy ízléstelennek tartott közlésekkel kapcsolatban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján bárki, így az érintett közösség tagjai, a sajtó vagy közszereplők is kifejthetik kritikusan véleményüket.”
[7/2021. (II.19.) ABH]

Az igényérvényesítőnek a jogsértéssel való csupán közvetett érintettsége a mérlegelés során mindenképpen értékelendő szempont, mely esetben a véleménynyilvánítás korlátozása is kevésbé igazolható alkotmányosan. Ellenkező gyakorlat esetén az öncenzúra alkalmazásának veszélye nyílik meg, amely arra készítheti a demokratikus vitákban részt vevőket, hogy bizonyos közösségekkel kapcsolatban egyáltalán ne merjenek megszólalni.

Az alapul fekvő peres eljárás alatt született meg az a két új Alkotmánybírósági határozat **[6/2021. (II.19.) ABH (Abh1)** és a **7/2021. (II.19.) ABH (Abh2)**], amelyek a viszonylagosan új Ptk. 2:54. § (5) bekezdése alapján indult ügyekben foglaltak állást, és amelyek az Alaptörvény negyedik módosításával beiktatott IX. cikk (5) bekezdése alkotmányos alkalmazásának kérdéskörét hivatottak értelmezni.

A Kúria ugyan említés szintjén hivatkozott mindkét határozat létezésére, ugyanakkor az érdemi indokolásában kizárólag az Abh1 megállapításaira volt figyelemmel, annak ellenére, hogy a felülvizsgálati eljárásban hivatkoztunk is az Abh2 értelmezési felhívására, valamint annak ellenére, hogy jelen esetben éppen a két határozattal elbírált két alapjog ütközését kellett az alkotmányos keretek között értelmezni.

Mindkét határozat a vallási közösség tagjaiként érvényesített személyiségi jog iránti igényt vizsgálta, melynek során az egyik határozat (Abh1) a vallási közösség védelmét, míg a másik (Abh2) a véleménynyilvánítási jog érvényesülését helyezte előtérbe. Ugyanakkor jelen eljárásban szükséges annak további vizsgálata, hogy a magyar nemzet, mint a többségi társadalom tagjait milyen mértékben illeti meg a védelem, és meddig terjed az a tűrési kötelezettsége, amely a közéleti vita során elhangzott, megjelent kritikusan megnyilvánulásokkal szemben alkalmazható.

Hangsúlyozandó, hogy mindkét határozat valójában adós marad azzal, hogy kifejtse, hogy a közösség méltósága hogyan definiálható. A személyiségi jogok védelme ugyanis alapvetően az emberi méltóságra és annak sérthetlenségére visszavezethető alapjogból indulnak ki. Az emberi méltóság ugyanakkor az egyént, az embert megillető alapjog (Alaptörvény I. cikk), ezért is sérthetetlen az Alaptörvény II. cikke szerint. E sérthetlenségből fakad számos alapjog, a kínzás tilalmától kezdve, a hátrányos megkülönböztetés tilalmáig.

A hivatkozott két határozatból az az alapvető elhatárolási követelmény olvasható ki, hogy a közösség méltósága és a véleménynyilvánítás szabadsága érvényesülése közötti határvonalat annak a lényeges kérdésnek az adott ügy valamennyi körülményét vizsgáló különös gonddal elvégzett elemzése húzza meg, hogy az adott közlés a közügyek vitatásának körében

értelmezhető, különösen a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésére irányul, és a társadalom tájékoztatását szolgálja vagy sem.

[29] Az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdésének szövegére, céljára, illetve az Alkotmánybíróság fent idézett joggyakorlatára figyelemmel megállapítható, a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji és vallási közösségek méltósága védelmében a véleménynyilvánítás szabadsága és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan korlátozható. A véleményszabadság már **nem nyújt védelmet a közösségekkel kapcsolatos olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső közléseknek, amelyek célja a pusztán gyűlölködés, a közösséghez tartozó személyek emberi méltóságának való megalázása**, a súlyosan bántó vagy sértő kifejezések használata, illetve más jogsérelem okozása. Ilyen célra nem irányulhat a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása. A közéleti vitában kifejtett vélemény megfogalmazása sem járhat az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának sérelmével, így a közösséghez tartozó személyek emberi státuszának nyilvánvaló és súlyos becsmérlésével. **A véleménynyilvánítás szabadságának határa ugyanakkor nem valamely közösségnek (illetve a hozzá tartozó egyes személyeknek) a megsértése, hanem a közösség méltóságának megsértése. A közösség méltóságának megsértése nem azonos a közösség megsértésével, s még kevésbé a közösség egyes tagjai érzéseinek megsértésével. A közösséghez tartozó egyén emberi méltóságának a közösséghez való tartozásával összefüggő megsértése természetesen az egyén szubjektív érzéseinek a megsértését is eredményezi. Visszafelé ez azonban nem törvényszerű: a közösség valamely tagja szubjektív értékítéletének, érzelmi beállítottságának vagy esetleges érzékenységének a megsértése nem feltétlenül jelenti az illető emberi méltóságának, illetve a közösség méltóságának a megsértését. Az Alaptörvény IX. cikk (5) bekezdésében nevesített közösségekhez tartozó egyes személyeket szubjektíve esetlegesen sértő, de emberi méltóságuk sérelmét el nem érő kifejezéseket az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése védi. [7/2021. (II.19.) ABH]**

„[31] További vizsgálatot igényel azonban, hogy milyen esetben minősül "kifejezőmódjában indokolatlanul bántó"-nak egy olyan vélemény, amely kifejtésének célja valamely közügy megvitatása. (...) Egy másik lehetséges megközelítés szerint - **közügy megvitatása esetén, különösen, ha a közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása a cél - a vélemény kifejezésének a választott formája, stílusa nem lehet következetlenül vagy túlzóan bántó, de a bírálat, irónia, bizonyos fokú provokáció, adott esetben enyhén sértő vagy bántó közlések is a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt maradnak.** Ez az értelmezés illeszkedik a törvény szövegéhez, figyelembe veszi a véleményalkotó stílusválasztási szabadságát, és nem vezet a véleménynyilvánítás szabadságának aránytalan korlátozásához sem. **Az Alkotmánybíróság felhívja továbbá a rendelkezést alkalmazó bíróságok figyelmét, hogy adott közlés üzenetét, célját, illetve sértő vagy bántó voltának mértékét a vitatott közlés tartalma és formája mellett az adott médiumon belüli kontextusára, valamint a társadalmi környezetre tekintettel lehet kellő alaposággal megítélni.** Ha egy közösséget hazánkban történetileg súlyos sérelmek értek, illetve ha a jelenkorban ismétlődő támadásoknak van kitéve, akkor az adott közösségnek a társadalmon belüli méltósága sérülékenyebbnek tekinthető.”

Az idézett iránymutatásból kiolvashatóan hangsúlyozottan az öncélú és a közéleti vitával semmilyen összefüggésben nem álló, túlzottan bántó, és az emberi méltóság alapvető státuszához tartozó gyűlöletkeltő megnyilvánulások esetén lehet korlátozni a véleménynyilvánítási szabadságot.

Jelen ügyben a fentiekben részletesen is kifejtettek alapján kimondottan a közhatalmat gyakorlók, és hozzájuk köthető személyek magatartása volt a kritika célkeresztjében, és nem a magyar nemzet közössége.

Hivatkozom ugyanakkor Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolásában foglaltakra is, amely ugyan a vallási közösségekre nézve tett megállapításokat, ugyanakkor irányadóak lehetnek a nemzeti közösségekkel kapcsolatos értelmezés során is, különös tekintettel arra, hogy a jelen ügyben is éppen a politikai szereplők által használt kommunikáció volt elsődlegesen a gúny tárgya. „[74] Egyetértek a határozat központi gondolatával, hogy el kell határolni a véleménynyilvánítás szabadságának védett gyakorlását az olyan közléstől, amely az emberi méltóságot a személy vallási meggyőződésén keresztül sérti. **A jelen ügy alapjául szolgáló vitában nem maga a vallási tartalom a gúny tárgya, hanem a karikatúrában a vallási tartalom eszközjelleggel jelenik meg, a karikírozás sajátos eszközeivel a kereszténység üzenetével szembesíti az ábrázoltakat, így a gúnynak nem tárgya, hanem eszköze a kereszténység, illetve egy, a keresztény hithez kötődő tartalom. Ez - esetleges ízléstelenség mellett - is a szólásszabadság védelmét élvezi.** Egyetértek azzal is, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának határa nem valamely közösségnek (illetve a hozzá tartozó egyes személyeknek) a megsértése, hanem a közösség méltóságának megsértése. **Különbséget kell tennünk egy vallás kigúnyolása, a világnézeti meggyőződés célzatos megsértése és közéleti szereplőknek akár világnézeti tárgyú kérdésekben történő karikírozása között. Ha közéleti szereplők maguk teszik a róluk alkotott kép részévé vallásukat, akkor tűrniük kell azt is, ha ez a meggyőződésük kritika vagy akár élcelődés tárgyává válik, alappal vagy alaptalanul, akár bántóan és igazságtalanul is, de számon kérik rajtuk szavaik és tetteik összhangját. Így a kritika célkeresztjében nem a keresztények világnézeti meggyőződése áll, hanem adott közszereplők magatartása. A közéleti szereplők ilyen módon történő ábrázolása nem "sugárzik át" az adott vallási közösséghez tartozó más személyekre, nem érinti az ő méltóságukat.**”

A véleménynyilvánítás jogának tartalomsemleges védelme azt követeli meg, hogy azokat a szólásokat is védeni szükséges, amelyek adott esetben nem ízlésesek, vagy a bíróságok saját értékrendjének nem felelnek meg, mindaddig, ameddig nem éri el azt a külső határt, amely az emberi méltóság sérthetetlen voltának sérelmével járna. Jelen eljárásban nyilvánvalóan nem érthette ezt el, mivel a közösségen belüli kisebb közösséget érte, és semmilyen módon nem irányult az emberi méltóság sérthetetlen lényege ellen. A gyűlölködő megnyilvánulásokkal szemben alkalmazandó védelem nyilvánvalóan nem jelentheti azt, hogy bármely negatív jelző, vagy indulatszó használata tilalmassá váljon a közbeszédben.

Szintén értékelendő jelen ügyben a különvéleményben megfogalmazott körülményt is, hogy a jelenlegi kormánykommunikáció, a cikkben is kritika tárgyává tett módon azonosítja magát a magyarokkal, hiszen a nemzeti hovatartozás hangsúlyozása kiemelt szerepet kap. A miniszterelnök nyilvános megszólalásaiban is, különösen az európai politikai kérdésekkel

összefüggésben, gyakran használja a „mi magyarok” szófordulatot, továbbá a saját politikai közösségével azonosítja a nemzetet. Ezzel a kormányzati kommunikáció a magáról alkotott kép lényeges elemévé teszi azt, hogy a magyarokkal azonosítja magát. Ennek egyfajta kritikájára is szolgált az ügy alapját képező cikk hangneme.

Összegezve a fentieket az Indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt véleménynyilvánításhoz és a sajtó szabadságához fűződő jogát a Kúria ítélete szükségtelen és aránytalan mértékben korlátozta, amelyre tekintettel az ítélet alaptörvény-ellenes, ezért kérem az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

V. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Végrehajtás felfüggesztése

Az indítványozó nem kezdeményezte, és jelen beadvánnyal sem kezdeményezi a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás

Jelen beadvány mellékleteként csatolom az indítványozó által aláírt, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére irányuló ügyvédi meghatalmazást.

c) Adatkezelési nyilatkozat

Az indítványozó hozzá az adatainak közléséhez az alkotmányjogi panaszt elbíráló határozat közzététele során.

Budapest, 2021. május 19.

Tisztelettel,

dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd
HVG Kiadó Zrt. indítványozó jogi képviselője

MELLÉKLETEK:

- 1 – Ügyvédi meghatalmazás – Szauer Péter
- 2 – Kifogásolt cikk
- 3 – Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítélete
- 4 – Indítványozó fellebbezése
- 5 – Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítélete
- 6 – Felperesek felülvizsgálati kérelme
- 7 – Alperes felülvizsgálati ellenkérelme
- 8 – Kúria ítélete